

PROJE VE BECERİ YARIŞMALARINDA KATILIMCILARIN KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR

Turgay DEMİREL¹

tdemirel@atauni.edu.tr

Özlem BAYDAŞ¹

ozlembaydas@hotmail.com

Rabia YILMAZ¹

rabia.kufrevi@gmail.com

Yüksel GÖKTAŞ¹

yukselgoktas@atauni.edu.tr

¹Atatürk Üniv. KK Eğitim Fak. Bilgisayar ve Öğr. Tekn. Eğitimi Bölümü, ERZURUM

Özet

Değişen eğitim sistemiyle birlikte, bilginin öğretmenden öğrenciye aktarılmasından ziyade, öğrenen tarafından aktif olarak anlamlandırılması ve özümsemesi amaçlanmaktadır (Çıbık, 2009). Proje tabanlı öğrenme yöntemi (PTÖ), öğrenenin projeler etrafında örgütlendiği bir modeldir (Pektaş, 2009). Projeler, ilgi çekici problemler etrafında şekillenen, öğrencilerin tasarım, problem çözme ve karar verme etkinliklerinde bulunmalarını gerektiren; onların uzun zaman dilimlerinde nispeten bağımsız olarak çalışmalarına imkân tanıyan ve gerçekçi bir ürünle sonuçlanan, karmaşık görevlerdir (Korkmaz & Kaptan, 2002; Thomas, 2000). Türkiye’de Proje tabanlı öğrenmeyi yaygınlaştırmak öğrencileri fen ve sosyal bilimler alanlarında çalışmalar yapmaya teşvik etmek, ve bilimsel gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) ve MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından proje yarışmaları düzenlenmektedir. Bu tür yarışmaların sayısı ve bu yarışmalara olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Proje yarışmaları, ders içerikleri ve uygulamalarının daha etkili öğrenilmesi için öğrencilere önemli fırsatlar sunarken, öğrenci ve öğretmenler yarışma sürecinde bazı zorluklarla karşılaşmaktadır (Edelson, Gordin, & Pea, 1999). Proje ve beceri yarışmalarına hazırlanan öğretmen ve öğrencilerin bu süreçte karşılaştığı zorlukların ortaya konması bu yarışmalardan elde edilecek verimin artırılması açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, TÜBİTAK Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri yarışmalarına katılan öğrencilerin ve onlara danışmanlık yapan öğretmenlerin yarışmalara hazırlanırken karşılaştıkları zorlukları öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkarmaktır. Bu çalışma, nitel ve nicel yaklaşımların birlikte kullanıldığı karma bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini 2011-2012’de Erzurum Bölgesinde gerçekleştirilen “Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri” yarışmasına katılan 121 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler anket ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Nicel veriler betimsel olarak; nitel veriler ise içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak, hem öğrenciler hem de öğretmenler süreçte birtakım zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Öğrenciler, proje hazırlama konusunda bilgi ve becerilerinin yetersizliğinden dolayı özgün bir proje konusu bulamamakta, proje sürecinde aksaklıklar yaşamakta ve projeyi rapor haline getirmede zorlanmaktadırlar. Yarışmalara katılan birçok öğretmen proje hazırlama ve yönetme konusunda yeterli düzeyde bilgi ve beceriye sahip olduğunu düşünmektedirler. Bu bulgunun sebebi görüşme yapılan öğretmenlerin projelerinin elemelerden geçerek sergiye seçilen başarılı projeler arasında olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca çalışma örneklemindeki öğretmenlerin büyük bir kısmının (% 61) daha önce proje yarışması tecrübesi olması ve önemli bir kısmının da (% 45.5) lisansüstü eğitim almış olması da bu sonucu etkilemiş olabilir. Bununla beraber az da olsa öğretmenlerin bir kısmı (%25) proje hazırlamaya yönelik bilgi ve becerilerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler, proje yarışmalarına katılmaya gönüllü öğrenci bulma noktasında öğrencilerin ilgisizliği ile karşılaşmaktadırlar. Bunun nedeni öğrencilerin proje ile ilgili bilgi ve beceri eksikliği, YGS sınavları, velilerin olumsuz tutumları olduğu söylenebilir. Öğrencilerin çeşitli nedenlerden dolayı proje çalışmalarına ilgisizliği dışında yöneticilerin ve bazı velilerin de olaya hassasiyetle yaklaşmadığı ve ilgisiz davrandığı görülmüştür. Yöneticiler proje çalışmalarının sadece sonuçlarına odaklanmakta, süreç içerisinde öğrenci ve öğretmene yeterli destek sağlamamaktadırlar. Bununla beraber öğrencilerin projelere olan

ilgisizliklerinin bir diğer sebebi olarak üniversiteye giriş sınavlarına hazırlanma ve okul derslerini aksatma kaygısı olduğu görülmektedir. Zaman açısından yaşanan zorlukların bir diğeri de duyuruların okullara geç ulaşmasıdır. Özellikle ekonomik seviyesi düşük olan okulların finansal ve teknik alt yapı açısından yetersiz oldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla bu tür okullarda proje geliştiren öğrenciler, gerekli olan materyal ve malzemeleri ya temin edememekte ya da kendi imkânlarıyla karşılamaya çalışmaktadırlar. Bu da proje çalışmalarının amacına ulaşmasını engellemektedir. Proje hazırlayan öğrenciler ve öğretmenler destek almak için üniversitelerle iş birliği yapma girişiminde bulunmuşlardır. Fakat bu süreçte de üniversitedeki öğretim üyelerine ulaşmada güçlük yaşamışlar ve akademisyenlerden verimli şekilde yararlanamamışlardır. Bu bulgulara göre, teknik olanakları zayıf olan okullar güçlendirilmeli, öğrenci ve öğretmenlere proje yarışmaları konusunda bilgilendirici ve teşvik edici etkinlikler (gezi, toplantı, seminer) düzenlenmeli ve öğretmen ve öğrencilerin üniversitelerle işbirliği yapabilmeleri sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: proje tabanlı öğrenme, proje ve beceri yarışmaları, proje hazırlama, proje yarışması, zorluklar